

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

09 квітня 2020 р.

Київ

№ 16-рк

Група компаній «Миронівський
хлібопродукт»

Про здійснення заходів, спрямованих
на запобігання порушенням
законодавства про захист
економічної конкуренції

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери, фармацевтики та ритейлу від 08.04.2020 № 126-01/164-п,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

(1) Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) надає рекомендації у порядку, передбаченому статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», у сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції щодо здійснення заходів, спрямованих на розвиток конкуренції у зв'язку з дорученням Секретаріату Кабінету Міністрів України від 31.03.2020 № 12702/10/1-20 (вх. № 3-01/206 від 03.04.2020) щодо вжиття заходів для недопущення виникнення штучного дефіциту продуктів харчування, а також товарів першої необхідності в роздрібній мережі.

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО СТАНУ КОНКУРЕНЦІЇ НА ЗАДІЯНОМУ ТОВАРНОМУ РИНКУ

(2) М'ясо куряче – один з важливих продуктів харчування, який є однією з базових складових «споживчого кошика» – набору продуктів харчування, який формується з використанням нормативів фізіологічної потреби організму людини в продуктах харчування виходячи з їх хімічного складу та енергетичної цінності, з урахуванням рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я.

(3) Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 780 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення», у 2020 році норма споживання м'яса птиці дитиною становить 5,8 кг (до 6 років) та 9,2 кг (з 6

до 18 років), потреба працездатного населення визначена на рівні 14 кг та для осіб, які втратили працездатність, встановлена на рівні 5 кг на рік.

- (4) Крім споживання м'яса курячого населенням, м'ясо куряче також використовують підприємства харчової промисловості як сировину для виробництва напівфабрикатів (котлет, шніцелів тощо), зокрема, ковбас та ковбасних виробів.
- (5) У 2019 році Комітетом завершено дослідження загальнодержавного ринку м'яса курячого в часових межах 2016 – 2018 років.
- (6) Підходи Комітету до визначення параметрів товарного ринку, на якому предметом господарського обігу є м'ясо куряче, викладено у Звіті Комітету.¹
- (7) Під час дослідження встановлено, що найбільшим учасником ринку є група компаній «Миронівський хлібопродукт» (далі – Група), до складу якої входять суб'єкти господарювання, пов'язані між собою відносинами контролю, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», через кінцевого бенефіціарного власника (контролера) Косюка Юрія Анатолійовича, а саме:
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Вінницька птахофабрика»;
 - приватне акціонерне товариство «Миронівська птахофабрика»;
 - приватне акціонерне товариство «Оріль-Лідер»;
 - дочірнє підприємство «Перемога Нова»;
 - сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Старинська Птахофабрика».
- (8) Перелічені суб'єкти господарювання займаються виробництвом продукції, яку в подальшому реалізує приватне акціонерне товариство «Миронівський хлібопродукт»², що також є учасником Групи.
- (9) За результатами дослідження встановлено, що Група мала структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку первинної реалізації м'яса курячого із частками 54,75 % у 2016 році, 46,21 % у 2017 році та 45,16 % у 2018 році.
- (10) Аналіз господарських операцій учасників Групи засвідчив, що протягом 2017 – 2018 років група компаній «Миронівський хлібопродукт» збільшила обсяги виробництва м'яса курячого на 7 %. Разом із тим порівняно з 2016 роком обсяги експорту товару збільшилися на 24 %, а обсяги реалізації товару на внутрішньому ринку скоротилися на 11 %.
- (11) Зазначене свідчить про експорто-орієнтованість Групи, що пояснює зменшення частки суб'єкта господарювання на внутрішньому ринку України протягом 2016 – 2018 років з 54,6 % до 45,0 % (у натуральному вираженні).
- (12) З метою прогнозування зміни рівня концентрації ринку, Комітетом розраховано прогнозні значення обсягу ринку первинної реалізації м'яса курячого у 2019 році, які були скореговані з урахуванням прогнозних даних Групи на 2019 рік.
- (13) За інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Групи³, Група компаній «Миронівський хлібопродукт» вбачала, зокрема, такий прогноз розвитку на 2019 рік:

¹ Текст Звіту оприлюднено на офіційному сайті Комітету за посиланням: <https://amcu.gov.ua/storage/app/sites/1/%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%8F%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0.pdf>

² Кінцевим бенефіціарним власником (контролером) приватного акціонерного товариства «Миронівський хлібопродукт» також є Косюк Юрій Анатолійович.

³ <https://www.mhp.com.ua/library/file/press-release-12m-2018-ukr-fin.pdf>

- збільшення обсягів виробництва курятини приблизно на 100 тис. тонн внаслідок капітальних вкладень у розширення «Вінницької птахофабрики» (другої черги) в Україні та приблизно на 80 тис. тонн завдяки нещодавно придбаній компанії «Perutnina Ptuj» у Словенії;
- збільшення експортних продажів курятини в усіх регіонах, що, як очікується, призведе до експорту близько 320 тис. тонн курятини.

- (14) За результатами розрахунків, Комітетом спрогнозовано, що у 2019 році частка Групи на ринку первинної реалізації м'яса курячого буде становити 47,00 %.
- (15) З огляду на зазначене вбачається, що група компаній «Миронівський хлібопродукт» має структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на загальнодержавному ринку первинної реалізації м'яса курячого за результатами 2019 року.

3. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МОЖУТЬ ПРИЗВЕСТИ ДО ПОРУШЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (16) В умовах пандемії коронавірусу COVID-19 держава уживає всіх максимально можливих заходів для мінімізації наслідків такої хвороби.
- (17) Це пояснює необхідність ухвалення постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» (із змінами) (далі – Постанова), якою, зокрема, встановлено карантин на усій території України з 12 березня до 24 квітня 2020 року.
- (18) Також Постановою заборонено роботу закладів громадського харчування (ресторанів, кафе тощо), крім:
- торгівлі продуктами харчування, паливом, засобами гігієни, лікарськими засобами та виробами медичного призначення, ветеринарними препаратами, кормами, пестицидами та агрохімікатами, насінням і садивним матеріалом, засобами зв'язку за умови забезпечення відповідного персоналу засобами індивідуального захисту, а також дотримання відповідних санітарних та протиепідемічних заходів;
 - торговельної діяльності та діяльності з надання послуг громадського харчування із застосуванням адресної доставки замовлень за умови забезпечення відповідного персоналу засобами індивідуального захисту, а також дотримання відповідних санітарних та протиепідемічних заходів.
- (19) Отже, з метою запобігання поширенню COVID-19 більшість громадян України вимушені залишатись в ізоляції та/або працювати дистанційно, а також позбавлені можливості харчуватися в закладах громадського харчування, що призводить до перерозподілу каналів збуту харчових продуктів.
- (20) Зміна звичного способу життя призводить до зміни раціону харчування та, як наслідок, до збільшення попиту на окремі види товарів у точках роздрібного продажу.
- (21) За таких умов здатність держави організувати забезпечення населення країни продуктами харчування є головним елементом продовольчої безпеки країни.⁴
- (22) Продовольчою та сільськогосподарською організацією (ФАО), Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) і Світовою організацією торгівлі (СОТ) 31 березня 2020 року було поширено спільну заяву, у якій, зокрема, зазначено, що

⁴ Продовольча безпека – захищеність життєвих інтересів людини, яка виражається в гарантуванні державою безперешкодного економічного доступу людини до продуктів харчування з метою підтримання її звичайної життєвої діяльності.

виходячи із досвіду криз попередніх періодів є нагальна потреба у сталій роботі всього ланцюга постачання продовольства кінцевому споживачу.

- (23) При цьому в умовах пандемії коронавірусу COVID-19 проблеми постачання харчових продуктів є спільними для всіх країн, особливо для тих країн, що залежні від імпорту.
- (24) Вказані обставини можуть стимулювати національних виробників експорто-орієнтованих галузей збільшити обсяги реалізації товару на зовнішні ринки з метою отримання додаткових прибутків.
- (25) При цьому наслідками таких дій може стати дефіцит окремих товарів на внутрішньому ринку України, підвищення цін для кінцевих споживачів та ризик забезпечення продовольчої безпеки держави.
- (26) Враховуючи зазначене, у такі періоди вітчизняним товаровиробникам слід приділяти значну роль наповненості внутрішнього ринку продуктами харчування власного виробництва, оскільки в кризових умовах та з додатковими обмеженнями можливості пересування населення виникають складнощі для кінцевих споживачів у виборі товарів, які є основоположними в забезпеченні їх життєдіяльності.

4. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ

- (27) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (28) Частиною четвертою статті 4 Закону передбачено, що державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.
- (29) Відповідно до частини першої статті 13 Закону, зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополююче (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (30) Згідно з пунктами 4 та 5 частини другої статті 13 Закону зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається:
 - обмеження виробництва, ринків або технічного розвитку, що завдало чи може завдати шкоди іншим суб'єктам господарювання, покупцям, продавцям;
 - часткова або повна відмова від придбання або реалізації товару за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання.
- (31) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.
- (32) З огляду на зазначене, Закон забороняє таку поведінку суб'єкта господарювання, який займає монополююче (домінуюче) становище на ринку, яка може завдати шкоду іншим суб'єктам господарювання та (або) споживачам.
- (33) Враховуючи, що Група є найбільшим та найпотужнішим учасником ринку первинної реалізації м'яса курячого, потужності якої здатні задовольнити потреби всього населення України, стрімке нарощування експорту може призвести до виникнення штучного дефіциту товару на внутрішньому ринку України, оскільки пропозиція

- м'яса курячого не зможе бути забезпечена іншими виробниками та (або) імпортерами.
- (34) У свою чергу, обмеження обсягів виробництва та (або) реалізації м'яса курячого суб'єктом господарювання, який має структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку, за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання товарів можуть містити ознаки зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку відповідно до статті 13 Закону.
- (35) Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (36) Пунктом 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» визначено, що у сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції, нормативного і методичного забезпечення діяльності Антимонопольного комітету України та застосування законодавства про захист економічної конкуренції Антимонопольний комітет України має повноваження надавати обов'язкові для розгляду рекомендації та вносити до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій, суб'єктів господарювання, об'єднань пропозиції щодо здійснення заходів, спрямованих на обмеження монополізму, розвиток підприємництва і конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій або бездіяльності, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Враховуючи викладене, з метою здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Антимонопольний комітет України надає Групі компаній «Миронівський хлібопродукт» в особі приватного акціонерного товариства «Миронівський хлібопродукт» (Київська обл., Миронівський р-н, м. Миронівка, вул. Елеваторна, буд. 1, ідентифікаційний код юридичної особи 25412361), товариства з обмеженою відповідальністю «Вінницька птахофабрика» (Вінницька обл., м. Ладижин, вул. Слобода, буд. 141, ідентифікаційний код юридичної особи 35878908), приватного акціонерного товариства «Миронівська птахофабрика» (Черкаська обл., Канівський р-н, с. Степанці, вул. Слобода, буд. 25, ідентифікаційний код юридичної особи 30830662), приватного акціонерного товариства «Оріль-лідер» (Петриківський р-н, с. Єлизаветівка, вул. Хмельницького, буд. 1, ідентифікаційний код юридичної особи 24426809), дочірнього підприємства «Перемога Нова» (Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Будище, вул. Лесі Українки, буд. 68, ідентифікаційний код юридичної особи 30541899), сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Старинська птахофабрика» (Київська обл., Бориспільський р-н, с. Мирне, вул. Центральна, буд. 1, ідентифікаційний код юридичної особи 30925770) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

У зв'язку з упровадженням обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), запобігати порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема не вчиняти дій, які можуть призвести до обмеження обсягів виробництва та (або) реалізації м'яса курячого на внутрішньому ринку України за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання товарів.

Рекомендації є обов'язковими для розгляду органами та особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у 10-денний строк з дня їх отримання.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ